

Δημήτρης Ηλιόπουλος x72

ΣΥΝΕΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ

Χρήστο Μεγκουσίδη '10
Σίλια Καρβούνη '19

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Χρήστος Μεγκουσίδης '10

Η παγκόσμια σταθερότητα είναι μια δύσκολη εξίσωση ή απλά ουτοπία;

ΦΑΚΕΛΟΣ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Θα πίστευε κανείς ότι η κατάσταση στα Βαλκάνια είναι ήρεμη. Δυστυχώς απέχουμε πολύ από αυτό. Μέσα από μια γενικότερη αναστάτωση που συμβαίνει την τελευταία πενταετία έχουν προκύψει νέες τάσεις αναθεωρητισμού. Βλέπουμε ότι κάποιοι προσπαθούν να βγουν κερδισμένοι καθώς δεν υπάρχουν ιδιαίτεροι διπλωματικοί κανόνες στην εποχή μας.

Το 1975 τα δύο μεγάλα μπλοκ συναντήθηκαν στο Ελσίνκι κι εγγυήθηκαν τα τότε σύνορα. Όταν το 1992 αναθεωρήθηκε η παραπάνω συνθήκη, στην οποία και συμμετείχα, είχαν δημιουργηθεί νέες χώρες λόγω της κατάρρευσης του ανατολικού μπλοκ. Το δε 1999 πάλι άλλαξαν τα σύνορα με την κρίση του Κοσόβου. Η δε Βοσνία με ευθύνη των Σέρβων είναι μια θρυαλλίδα που μπορεί να εκραγεί ανά πά-

Ο Δημήτρης Ηλιόπουλος x72 είναι Πρέσβης ε.τ., Υψηλός Σύμβουλος της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης και επιστημονικός συνεργάτης του ΕΛΙΑΜΕΠ και μέλος ΔΣ του ΕΛΙΣΜΕ

σα στιγμή, αν π.χ. οι Κροάτες της Βοσνίας θελήσουν να ενωθούν με την Κροατία και παραμείνει ένα ακραιφνώς μουσουλμανικό κράτος στην καρδιά της Ευρώπης! Δεν έχει να κάνει τόσο με τους ίδιους τους Βόσνιους αλλά με την εκμετάλλευση των καταστάσεων από τρίτες χώρες. Ενδεικτικά αναφέρω ότι όταν διαλύθηκε η Γιουγκοσλαβία το 1999, η διπλωματική αποστολή των Βόσνιων μουσουλμάνων στην Ελβετία στεγάζονταν προσωρινά στην τουρκική πρεσβεία της Γενεύης. Είναι πολύ εύκολο λοιπόν σε περιόδους ανακατατάξεων να χειραγωγηθούν χώρες, όπως συνέβη με τη συμφωνία ΑΟΖ με την Αλβανία, η οποία ναυάγησε λόγω εσωτερικών πολιτικών παιχνιδιών, ενώ υπάρχουν και βάσιμες υπόνοιες για εμπλοκή των Τούρκων.

Η ευρωπαϊκή πορεία των παραπάνω κρατών στηρίχθηκε ένθερμα στη διάσκεψη της Θεσσαλονίκης το 1994. Αυτή προέβλεπε την σταδιακή ένταξη όλων των δυτικοβαλκανικών κρατών στην Ε.Ε. Αυτό δεν έχει γίνει κυρίως γιατί υπάρχουν κανόνες, οι ίδιοι που ισχύουν και στην πρόσφατη περίπτωση της Ουκρανίας. Δεν είναι τόσο εύκολο κι απλό μια χώρα να γίνει κράτος-μέλος, ενώ υπήρξαν και περιπτώσεις που η πορεία των κρατών ήταν απαγορευτική για ένταξη, όπως στην περίπτωση της Αλβανίας που υπολογιζόταν αρχικά να είναι πλήρες μέλος ως το 2018. Μιλάμε για κάποια προαπαιτούμενα που συνήθως σχετίζονται με διαφθορά, κράτος δικαίου, προστασία μειονοτήτων κλπ. Επομένως η ένταξη εξαρτάται από τα ίδια τα κράτη, ενώ μην παραβλέπουμε πως τα κρά-

τη ωφελούνται με πακτωλό ευρωπαϊκού χρήματος ακόμα και κατά την ενταξιακή τους πορεία, όμως πολύ πιο στοχευμένα. Ας μην αγνοούμε και το γεγονός λοιπόν ότι αυτές οι ενταξιακές πορείες είναι ένα καλό φάρμακο στον αναθεωρητισμό.

Μια συμφωνία σαν αυτή των Πρεσπών δίνει ένα μεγάλο κίνητρο να μειωθούν οι εντάσεις αναθεωρητισμού. Κι ενώ παρά τα ελαττώματα της γύρω από την ονομασία έδωσε μια ώθηση, ξαφνικά τοποθετεί εμπόδια η Βουλγαρία σχετικά με την καταγωγή διαφόρων Σλάβων της περιοχής, καθώς πιστεύει ότι θα έπρεπε να «ελέγχει» αυτό το κομμάτι των Βαλκανίων, δίνοντας παράλληλα εκατό χιλιάδες διαβατήρια σε Σκοπιανούς και κατ' επέκταση δημιουργώντας ένα λόμπι.

Τα Βαλκάνια είναι ένα τόσο εύθραυστο ψηφιδωτό. Ας πάρουμε για παράδειγμα το Κόσοβο. Ποιος ηγέτης ποτέ θα μπορούσε και θα δέχονταν να υπογράψει παραχώρηση εθνικού εδάφους; Όλες αυτές οι περιπτώσεις -συμπεριλαμβανομένης και της Κριμαίας- θεωρούνται παγωμένες κρίσεις, αν και μερικές φορές κάτι συμβαίνει κι ανατρέπεται την κατάσταση, όπως στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ, που ήταν μια παγωμένη κρίση από το 1991 μέχρι το 2020. Αλλά μια και αναφερθήκαμε εδώ, αξίζει να σταθούμε σε αυτή την κρίση, καθώς υπάρχουν ομοιότητες με την εισβολή της Κύπρου. Ενώ η περιοχή ανήκε επί σχεδόν 30 χρό-

Η σταδιοδρομία του **Δημήτρη Ηλιόπουλου '72**

αποτελείται κυρίως από τρία σκέλη:

Τα βαλκανικά, καθώς έχει υπηρετήσει σε Γιουγκοσλαβία, Τουρκία και Αλβανία,

Τους διεθνείς οργανισμούς, υπηρετώντας σε ΟΗΕ, ΟΑΣΕ, ΝΑΤΟ και ΕΕ

Και δέκα χρόνια πρέσβης της ΕΕ στον ΟΗΕ Γενεύης και τους Διεθνείς Οργανισμούς της Χάγης.

νια στην Αρμενία, υπήρχε μεγάλος αζέριος πληθυσμός κι αυτό λειτούργησε σαν αφορμή για ανακατάληψη εδαφών. Είναι η ίδια συνταγή που με φόβο βλέπω να καλλιεργείται σταδιακά στη Δυτική Θράκη ή τα Δωδεκάνησα. Αυτός ήταν και ο λόγος που υποστηρίζαμε ένθερμα την -απομακρυνόμενη πια- ενταξιακή πορεία της Τουρκίας.

ΦΑΚΕΛΟΣ

ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΚΑΙ ΝΑΤΟ

Σε αντίθεση με την Ευρώπη το ΝΑΤΟ έχει άλλη αποστολή, την ευθυγράμμιση των διαφόρων χωρών με την αμυντική γραμμή του. Εννοείται πως υπάρχει συνέργεια ΕΕ-ΝΑΤΟ, αλλά το ζητούμενο είναι ποιος προσυπογράφει την ασφάλεια της Ευρώπης. Και φαίνεται ότι η απάντηση είναι το ΝΑΤΟ. Γι' αυτόν τον λόγο είναι μεγάλη ανάγκη να γίνει επιμερισμός αρμοδιοτήτων, καθώς ένα από τα μεγάλα παράπονα των ΗΠΑ κι ιδίως επί εποχής Τραμπ, είναι ότι δαπανούν πάρα πολλά για την Ευρώπη. Βέβαια τα πάντα αλλάζουν και σίγουρα ο Ντόναλντ Τραμπ θα ήταν πολύ ευχαριστημένος βλέποντας τη Γερμανία να δίνει το 2% του ΑΕΠ της σε αμυντικές δαπάνες.

Δυστυχώς όμως στην περίπτωση της Ουκρανίας η Ευρώπη αδράνησε. Χωρίς αυτό να αποτελεί ελαφρυντικό, η Ε.Ε. αποφάσισε να δημιουργήσει κοινή άμυνα μετά τη συνθήκη του Μάαστριχτ το 1993 και μάλιστα όχι με τρόπο συνεκτικό, επαναπαυόμενη στο αίσθημα ασφαλείας που παρείχε το ΝΑΤΟ, ενώ αυτή η αίσθηση ασφαλείας ήταν μια καλή αφορμή για ανακατανομή δαπανών από πλευράς της Ευρώπης, καθώς μπορούσε π.χ. έτσι να αυξάνει τις αγροτικές επιδοτήσεις.

Άλλο ένα πρόβλημα στάθηκε η πολυπλοκότητα των μηχανισμών. Αναφέρομαι στον European Defence Agency που είχε ρόλο συντονιστικό, ώστε αντί π.χ. η κάθε χώρα να δαπανά χρήματα για διαφορετικών τύπων όπλα να παράγεται ένας κοινός τύπος. Μοιάζει απλό αλλά δεν είναι

Το ζητούμενο είναι ποιος προσυπογράφει την ασφάλεια της Ευρώπης, και φαίνεται ότι η απάντηση είναι το ΝΑΤΟ.

Οι σύμμαχοι μας οφείλουν κι εκείνοι με τη σειρά τους να μεριμνήσουν ώστε να μην τιναχτεί στον αέρα η νοτιοανατολική πτέρυγα του NATO!

καθώς η κάθε χώρα είχε συμφέρον να προωθήσει τη δική της αμυντική βιομηχανία. Όλοι αυτοί οι παράγοντες καθυστέρησαν την προώθηση της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής. Βέβαια η ζωή πάντα δείχνει τον δρόμο και έτσι μετά την 11η Σεπτεμβρίου οδηγηθήκαμε στην ανάγκη για περαιτέρω αμυντικά συστήματα, ενώ η Ευρώπη έφτασε να αριθμεί έως και 23 ειρηνευτικές αποστολές.

Όλες οι παραπάνω καταστάσεις οδήγησαν τους ιθύνοντες να σκεφτούν την ανάγκη για ύπαρξη κοινής ευρωπαϊκής άμυνας, αν και προσωπικά δεν μπορώ να προβλέψω πόσο θα χρειαστεί αυτό, με πρώτο πιθανό εμπόδιο την πολυγλωσσία. Κι όπως στα πάντα υπάρχει η άλλη όψη του νομίσματος, δεν είναι ρεαλιστικό να σταλούν στην κοινή δύναμη τα καλύτερα και γλωσσομαθή στελέχη, διότι αυτό αδυνατίζει σημαντικά την εθνική άμυνα της κάθε χώρας. Γι' αυτό η Ελλάδα είναι πάντα φειδωλή στην αποστολή έμφυχου δυναμικού ή υλικού.

Σημαίνει αυτό ότι δεν πρέπει γενικά να συνεισφέρουμε; Και βέβαια όχι! Το πιο τρανό παράδειγμα είναι οι πύ-

υάρχουν κάποιες κόκκινες γραμμές και τυχόν παραβίαση τους θα έχει επιπτώσεις. Πρόκειται για ένα μήνυμα που δεν έχει τόσο παραλήπτες στη γείτονα χώρα όσο στους συμμάχους μας οι οποίοι οφείλουν να μεριμνήσουν ώστε να μην τιναχτεί στον αέρα η νοτιοανατολική πτέρυγα του NATO! Δεν κατευθύνω την συζήτηση υπέρ ενός πολέμου αλλά είναι γνωστό σε όλους ότι αν οι γείτονες μας λάβουν κάτι μετά θα ζητούν περισσότερα. Προσωπική μου άποψη είναι ότι δε θα συμβεί κάποιο θερμό επεισόδιο για πολλούς λόγους, όπως η ύπαρξη τόσων ανοιχτών μετώπων σε Συρία, Ιρακ και έμμεσα στην Ουκρανία.

Κοιτάζοντας προς τα πίσω καταλήγω πως το εγχείρημα ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. ίσως να ήταν ερ' αρχής αδύνατο. Καθώς θα ήταν η πολυπληθέστερη χώρα της Ευρώπης θα ανέτρεπε όλες τις ισορροπίες στο Ευρωκοινοβούλιο, ενώ ακόμα και οι Γερμανοί που υποστηρίζουν σχεδόν τυφλά την Τουρκία είχαν δεύτερες σκέψεις πάνω σε αυτό. Πλέον οδεύουμε προς μια ενδιάμεση λύση με την Τουρκία, πιθανώς σαν μη πλήρες κράτος-μέλος. **E**

ραυλοι που πρόσφατα δώσαμε στη Σαουδική Αραβία. Όλοι οι αραβικοί λαοί έχουν ένα κοινό αίσθημα ευγνωμοσύνης όταν βλέπουν τους άλλους να κάνουν μια θυσία για εκείνους. Γι' αυτό μας ανταποδίδουν, όχι μόνο με τις επενδύσεις αλλά και με την επιρροή τους στον αραβικό κόσμο.

Κι εδώ όμως δεν υπάρχει άσπρο ή μαύρο. Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα έκλεισαν μεγάλες εμπορικές συμφωνίες με την Τουρκία, αν και οι σχέσεις τους δεν είναι τόσο καλές και ταυτόχρονα δυσανασχετούν που ο Τούρκος πρόεδρος υποστηρίζει τους Αδερφούς Μουσουλμάνους. Αυτό δεν πάει να πει ότι οι Αραβες εξαπάτησαν την Ελλάδα, όπως θα σπεύσουν να πουν διάφοροι. Στη διεθνή σκηνή δεν ισχύει ότι κάποιος είναι αποκλειστικά σύμμαχος ή εχθρός.

ΦΑΚΕΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ

Κλείνοντας αξίζει να σταθούμε στις απαιτήσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο, οι οποίες πιστεύω ακράδαντα ότι δεν έχουν καμία βάση! Υπάρχει μια σειρά από συνθήκες που βάζουν τα πράγματα στη θέση τους. Μπορεί να υπάρχει μια πολυφωνία ως προς την προσέγγιση επί του θέματος αλλά σίγουρα όχι για την ακεραιότητα των θέσεων μας. Φοβάμαι όμως ότι για άλλη μια φορά οδηγούμαστε στην πολιτική του κατευνασμού, γι' αυτό και πρέπει να γίνει σαφές σε όλους ότι